

ภาษิตกฎหมาย

กฎหมายซึ่งมีเหตุมีผล ย่อมได้รับคำสรรเสริญยิ่ง

กษัตริย์ทรงปราสาทความยุติธรรม แต่กฎหมายเป็นผู้ยังให้เกิดความยุติธรรม

การกระทำผิดของบุคคลจำนวนมาก มีโทษแก้ตัวสำหรับความผิดนั้น

การใช้กฎหมายโดยเฉียบขาดปราศจากความเป็นธรรม คือ ความอยุติธรรม

การใช้กฎหมายมีความสำคัญกว่าการสร้างกฎหมาย

การปฏิบัติของศาลย่อมไม่เอนเอียงให้ร้ายใคร

การประวิงความยุติธรรม คือ ความอยุติธรรม

การปล่อยตัวผู้กระทำผิด เป็นภัยต่อผู้บริสุทธิ์

การปล่อยให้ผู้กระทำผิดลอยนวล คือ การช่วยให้กระทำผิดจนกระทั่งขึ้น

การลงโทษผู้บริสุทธิ์เป็นมลทินแก่ความยุติธรรม

ความยุติธรรมนั้นแหละ คือ ความเสมอภาค

ความยุติธรรมเป็นไปโดยบริบูรณ์ เพราะความยุติธรรมไม่ควรขาดตกบกพร่อง

ความยุติธรรมไม่เป็นสิ่งพึงปฏิเสธหรือผิดผ่อน

ความรอบรู้และหิริโอตตัปปะ เป็นคุณธรรมของตุลาการ

คำพิพากษาอันเที่ยงธรรมย่อมเกิดจากการวินิจฉัยโดยสุจริต

จงทำให้เป็นไปตามความยุติธรรม แม้ฟ้าถล่มก็ตามที

จงไปทุกหนทุกแห่งที่หน้าที่และเกียรติศักดิ์นำไป

จงมีความเที่ยงธรรมและอย่าได้หวาดกลัว

ตุลพิณิจ คือ การวินิจฉัยโดยชอบและเป็นธรรม

ตุลาการที่ดีย่อมพิพากษาอรรถคดีตามตัวบทกฎหมายและความยุติธรรม

ถ้อยคำแห่งกฎหมายทุกคำต้องไม่ลวงข้ามทั้งเสีย

ในคดีอาญาต้องพิสูจน์ความจริงให้ได้แจ่มกระจ่างกว่าแสงตะวัน

ผู้พิพากษาที่ดีย่อมถือหลักความยุติธรรมเป็นใหญ่กว่าสิ่งอื่น

ผู้พิพากษาที่ดีย่อมวินิจฉัยตามความยุติธรรมตามทางที่ชอบและถือความเป็นธรรมสำคัญกว่า
การเคร่งครัดตามกฎหมาย

ผู้พิพากษาฟังฟังความทั้งสองข้างด้วยความเป็นธรรม

ผู้พิพากษาย่อมตัดสินคดีโดยปราศจากความลำเอียง

ผู้สร้างกฎหมายไม่พึงเป็นผู้ทำลายกฎหมาย

ฟังซึ่งนำหน้าพยานหลักฐานแทนการนับจำนวนพยาน

ฟังลงโทษให้เสมอกับความผิด

ฟังให้ความยุติธรรมอันเสมอกันและแน่นอนแก่ทุกคนไม่ว่าฐานะและความเชื่อของเขาจะเป็นอย่างไร

เมื่อมีเหตุอย่างเดียวกันก็ต้องใช้กฎหมายอย่างเดียวกัน และมีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันก็ต้องตัดสินอย่างเดียวกัน

ศาลย่อมคำนึงถึงความยุติธรรมเป็นนิจ

สิ่งซึ่งเป็นประเด็นในวิธีพิจารณาคดีจะยกขึ้นเป็นข้อตัดสินคดีใด ๆ ไม่ได้

สิ่งอันใดจะได้รับการชี้ขาดเป็นยุติ ควรได้รับการวินิจฉัยไต่ครุกรรมโดยสุขุม

ข้อมูลจาก

อุทัย สุภานิตย์. ประมวลศัพท์กฎหมายไทยในอดีตและปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ปรกาศพริก,
2526.